

↪ Internet World Wide Server: Europe -
Europe - Europe - Europe - Europe -
Subject: Interview met de voorzitter van de
PVN over het komende
'Derde TeleNet Thuiscongres'
Date: 14 April 2005

De PVN krijgt haar 'Derde TeleNet Thuiscongres'. Het partijbestuur heeft gisteren besloten het congres eind mei te laten plaatsvinden. Het initiatief daartoe werd genomen door enkele PVN-telenetwerken, vooral in het zuiden van het land.

Insiders zijn van mening dat niets minder dan het voortbestaan van het kabinet-Bolkestein II aan de orde is. Uit recente peilingen blijkt dat de regeringscoalitie haar steun onder de bevolking heeft verloren, terwijl de landelijke manifestatie 'De ontspannen samenleving en het goede leven' een ongekend succes was. Partijvoorzitter K. vindt deze conclusie overtrokken. Toch wil zij wel toegeven dat de spanningen binnen de partij oplopen. 'Wij slagen er blijkbaar niet genoeg in duidelijk te maken hoe belangrijk de afgelopen zes jaar onder deze VVD/PVN-regering zijn geweest. Ga maar na. De concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven is enorm verbeterd. De economische groei ligt beduidend boven het niveau van de jaren negentig. De winsten van de grote ondernemingen vertonen een stabiel stijgende lijn. En de arbeidsmarkt demonstreert een mate van flexibiliteit die tien jaar geleden voor onmogelijk werd gehouden.'

De partijvoorzitter erkent dat de PVN door de groeiende kritiek van de zijde van de vakbeweging, basisbewegingen in de samenleving en belangrijke delen van de PVN-achterban in een moeilijke positie is gebracht. De critici zeggen dat de gunstige economische ontwikkeling niet resulteert in een toename van de werkgelegenheid. Omdat nu ook het aantal deeltijdbanen afneemt is zelfs sprake van een 'dubbele daling van de werkgelegenheid.' Dit gaat gepaard met een duidelijke herstructurering van de arbeidsmarkt. Lag het aandeel van de traditionele baanarbeid – vaste banen, met reguliere werktijden, een vaste beloning en bij eenzelfde werkgever – rond de eeuwwisseling nog op ongeveer de helft van de totale werkgelegenheid, nu is dat teruggelopen tot ongeveer dertig procent. Een groeiend aantal burgers, ongeveer de helft van de beroepsbevolking – in hoofdzaak lager opgeleiden, maar in toenemende mate ook beter en hoger opge-

Soms een baan, altijd werk

E-mail To: Göran Therborn.
(University of Milwaukee)

Date: 20 June 2005 09:27:48

Beste Göran, Enkele dagen geleden surfde ik op Internet World Wide. Daar kwam ik een paar opmerkelijke berichten tegen over het 'Derde TeleNet Thuiscongres' van de Progressieve Volkspartij Nederland, de PVN.

Daar werden belangrijke besluiten genomen over de te volgen koers inzake arbeidsmarktbeleid en sociale zekerheid. Progressieve groepen binnen vakbeweging, de kerken en nieuwe 'basiscollectieven', zoals de 'Nieuwe Zelfstandigen' of de 'Beweging voor een Ontspannen Samenleving' hebben daarmee belangrijke winst geboekt in het debat over de basis van de arbeidssamenleving.

In de jaren negentig luidde de dominante stelling dat de lage arbeidsparticipatie de zwakke plek van de Nederlandse verzorgingsstaat vormde. Jij was als Zweed destijds in Nederland als hoogleraar sociale wetenschappen werkzaam en formuleerde de stelling dat deze lage participatie op termijn wellicht de start zou kunnen vormen voor een alternatieve progressieve route voor de Nederlandse verzorgingsstaat. Dit zou ruimte kunnen geven aan allerlei vormen van activiteit en productie die niet direct als betaalde arbeid kunnen worden omschreven.

Zoals jij toen al verwachtte, is er een lange periode van illusies en desillusies verstreken voordat het bastion van de betaalde arbeid tekenen van verval begon te vertonen. Blijkens de uitkomst van het 'Derde TeleNet Thuiscongres' is dat nu eindelijk het geval. Om dat te illustreren zend ik je een interview met de voorzitter van de PVN, de tekst van de concludende message van het congres en een commentaar in De Nieuwe Tijdgeest.

leiden – heeft te maken met een zeer wisselend patroon van activiteiten. Tijdelijke werkloosheid, oproeparbeid, seizoenarbeid, klusarbeid, taakarbeid ('je wordt betaald voor een bepaalde taak zonder nadere tijdsaanduiding of andere formele inkadering'), gesubsidieerde arbeid, eigenarbeid en vrijwilligerswerk wisselen elkaar af. De positie van deze mensen op de arbeidsmarkt is zwak. Daarnaast is er nog een kleine minderheid, tussen de vijftien à twintig procent van zelfstandigen, vrije-beroepsbeoefenaren en freelancers die ondanks hun eveneens 'niet-traditionele' arbeidspatroon in staat is een relatief sterke positie op de arbeidsmarkt in te nemen.

De voorzitter van de PVN erkent dat de daling van de werkgelegenheid tot een omslag in het denken van de PVN heeft geleid: "De pogingen om de arrangementen van de sociale zekerheid uit het midden van de twintigste eeuw overeind te houden hebben schipbreuk geleden. Hoofddijnen van beleid zijn nu in handen van de Europese gemeenschap. Op basis daarvan hebben individuele burgers en groepen van burgers – uitgaande van een sterke positie van de arbeidsmarkt – aan de ene kant hun eigen arrangementen getroffen, terwijl grote delen van de bevolking aan de andere kant kunnen rekenen op het 'Euro-minimum'. Daarnaast zijn de scheidslijnen tussen de betaalde arbeid (de basis voor sociale-zekerheidsrechten) en andere vormen van maatschappelijke participatie – vrijwilligerswerk, zorgarbeid, eigenarbeid – sterk vervaagd. Vooral op lokaal niveau is het 'Euro-minimum', gestimuleerd door de praktijk van het gemeentelijke beleid, gaan werken als 'basisverzekeringssysteem', waarop mensen, op enigerlei wijze actief binnen de samenleving, voor hun primaire levensonderhoud kunnen terugvallen."

"Het probleem waar wij nu voor staan is dat 'oude' patronen van baanzekerheid, sociale zekerheid en solidariteit geen gelijke tred hebben weten te houden met de steeds verder gaande mondialisering van de economische verhoudingen en de welhaast revolutionaire versnelling van de nieuwe technologie."

- ⇨ Internet World Wide Server: Europe – Europe – Europe – Europe – Europe –
 Subject: Uitkomst van het 'Derde TeleNet
 Thuiscongres' van de PVN
 Date: 29 May 2005

Bij de afsluitende besluitvorming tijdens het 'Derde TeleNet Thuiscongres' heeft een grote meerderheid van de PVN ingestemd met de *concluding message* die werd rondgestuurd door de Tele-netwerken *The Angry Young Southerners* en *The New Communautarians*. De tekst van deze *concluding message* luidde:

Wij worden aan het begin van deze eeuw geconfronteerd met nieuwe waarheden. De waarheid over ons: zuinig zijn. De waarheid over de natuur: ons beperken. De waarheid over onze verhouding met de Derde Wereld: teruggeven. De waarheid over de toekomstige generaties: delen. Dat dwingt ons de juiste maat der dingen te hervinden. We moeten zin krijgen in langzamere snelheden, in geregionaliseerde markten, in lokaal handwerk, in bedachtzamer gebruik van goederen.

Een fascinerende opgave dient zich voor ons aan: het opbouwen van een samenleving die met 'langzamer, minder, beter, mooier' nieuwe waarden vindt, die breekt met de spiraal van de permanent onverzadigbare behoeften, die de bedrieglijke dromen van groei opgeeft en die zich met verantwoordelijkheidsbesef inzet voor het goede leven.

Het Derde TeleNet Thuiscongres van de PVN stelt daarom vast dat een fundamentele modernisering van de uitgangspunten voor toekomstige sociale politiek aan de orde is. In de samenleving is daarvoor een draagvlak, van vakbeweging tot en met grote delen van de overige politieke partijen, de conservatief-liberalen uitgezonderd. De centrale ijkpunten voor een dergelijke fundamentele modernisering zijn:

- minder economische groei en ongeremd consumptisme;
- meer aandacht en ruimte voor decentrale en lokale vormen van sociale politiek, zowel in termen van arbeidsmarktbeleid, als in termen van het sociaal-zekerheidsbeleid, met daaraan gekoppeld een versterking van de lokale democratie en een vergroting van de inbreng van burgers, van lokale en regionale netwerken;
- een meer ontspannen kijk op arbeid en maatschappelijke participatie waarbij naast de bestaande vormen van betaalde arbeid, ruimte wordt gecreëerd voor een 'breder arbeidsbegrip', alsmede de zelfarbeid en zelfactiviteiten van burgers;
- versoepeling van de voorwaarden waaronder

het 'Eurominimum' wordt verstrekt in de richting van een 'onvoorwaardelijk Europees basisinkomen' (minimale garantie van levensvoorwaarden op basis van een 'maatschappelijke tegenprestatie'.)

⇨ Internet World Wide Server: Europe – Europe – Europe – Europe – Europe –
 Subject: Hoofdreactioneel commentaar over het 'Derde TeleNet Thuiscongres' van de PVN in *De Nieuwe Tijdgeest*
 Date: 31 May 2005

De keuze van het Derde TeleNet Thuiscongres van de PVN vormt het bewijs dat de context voor sociale politiek in Nederland ingrijpend is veranderd.

Lange tijd heeft de Nederlandse politiek het idee van de arbeidssamenleving levend kunnen houden. Die tijd is nu afgesloten door de vorming van een brede en tegelijk interessante coalitie. De generatie van de vijftigers en zestigers, teruggrijpend op de idealen van de jaren zestig en zeventig, diegenen die het hebben moeten afleggen in de *ratrace*, de weloverwogen *Aussteigers* en een jonge generatie die verlangt naar aandacht en zorg. Zij allen vormen een voorhoede.

Deze voorhoede wijst op het toenemende belang van zorgarbeid, tuinarbeid, knuffelarbeid, koesterarbeid, verbeeldingsarbeid, bezinningsarbeid – 'arbeid' dan tussen aanhalingstekens.

Deze voorhoede vindt langzaamaan ook binnen de politieke en maatschappelijke kaders haar weg. De eisen laten aan duidelijkheid niets te wensen over. 'Wanneer jullie, het succesvolle één-derde deel van

Nederland, een gezonde en evenwichtige samenleving wensen, waarbinnen aandacht bestaat voor de volgende generatie, voor het milieu, voor bloemen en planten, voor schoonheid en kunst, voor dichten en dromen, geef dan ook de ruimte en mogelijkheden om die wereld voor jullie levend te houden.'

Er ontstaat zo een nieuwe invulling van het begrip 'solidariteit', die berust op het principe van wederkerigheid. Solidariteit is te lang opgevat als de inbreng van een premie en daaraan gekoppeld een recht op een uitkering. Wanneer andere maatschappelijke activiteiten dan betaalde arbeid daadwerkelijk gewaardeerd gaan worden, kan wederkerigheid ook uitgebreid worden naar de inbreng van dienstverlening, zorg, creativiteit, spontaniteit, vrolijkheid of rust. Met andere woorden: alles wat de mens doet met zijn/haar bestaan hetgeen de samenleving en de kwaliteit van het bestaan ten goede komt, kan rekenen op maatschappelijke support.

Deze bredere interpretatie van solidariteit, gesteund door een nieuwe coalitie, vraagt niet om toenemend overheidsoptreden in de sfeer van arbeid en sociale zekerheid – de aanpak die in de jaren negentig verzandde in toenemende controle, regelgeving en overheidsbureaucratie. Zij vraagt om ruimte en mogelijkheden voor eigen initiatieven op basis van zelforganisatie, nieuwe lokale en regionale netwerken. Dat is de kernboodschap van het 'Derde TeleNet Thuiscongres' van de PVN.

JOOP ROEBROEK
universitair docent Sociale Zekerheidswetenschappen
Katholieke Universiteit Brabant